

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ
REGIONAL FEATURES OF RURAL TOURISM DEVELOPMENT IN UKRAINE

У статті розглянуто сільський туризм як перспективний напрям розвитку туристичної галузі в Україні. Відпочинок у сільській місцевості з використанням наявного приватного житлового фонду сільських господарів є одним із важливих напрямів відродження та розвитку сільських населених пунктів. Проаналізовано сучасний стан та особливості розвитку сільського туризму в регіонах України, які є привабливими та сприятливими для відпочинку у сільській місцевості. Висвітлено основні переваги цього виду відпочинку та можливості, які відкриває сільський туризм для сільського населення у кожному регіоні України. Підкреслено, що сільський туризм як економічна діяльність сприяє регіональному розвитку та веде до загального економічного зростання країни. Визначено, що сільський туризм є гарантом стабільності та життєздатності сільських територій, важливою альтернативою для сільського господарства і чинником розвитку місцевих громад.

Ключові слова: сільський туризм, сільська місцевість, регіон, туристична галузь, сільська садиба, Україна.

В статье рассмотрен сельский туризм как перспективное направление разви-

тия туристической отрасли в Украине. Отдых в сельской местности с использованием имеющегося частного жилищного фонда сельских хозяйств является одним из важных направлений возрождения и развития сельских населенных пунктов. Проанализированы современное состояние и особенности развития сельского туризма в регионах Украины, которые являются привлекательными и благоприятными для отдыха в сельской местности. Освещены основные преимущества этого вида отдыха и возможности, которые открывает сельский туризм для сельского населения в каждом регионе Украины. Подчеркнуто, что сельский туризм как экономическая деятельность способствует региональному развитию и ведет к общему экономическому росту страны. Определено, что сельский туризм является гарантом стабильности и жизнеспособности сельских территорий, важной альтернативой для сельского хозяйства и фактором развития местных общин.

Ключевые слова: сельский туризм, сельская местность, регион, туристическая отрасль, сельская усадьба, Украина.

УДК 338.48 (477)

DOI: <https://doi.org/10.32843/infrastruct60-27>

Сенета З.Я.

аспірант кафедри екологічної економіки
Національний лісотехнічний університет
України

Seneta Zoriana

Ukrainian National Forestry University

Rural tourism in Ukraine is in its infancy today. The revival of rural communities, their further social and economic development are connected with the future industry of rural tourism. Holidays in picturesque villages through the use of the available private housing stock of hospitable hosts have a positive effect not only on the health of vacationers, but also on the environment and the economy of the regions of Ukraine. This, in turn, expands the employment scope of rural residents, gives the opportunity to implement on the spot the environmentally friendly products of personal farming, helps to increase the attractiveness and viability of rural areas, to mitigate demographic problems, to reduce migration, to promote local resources and folk traditions, thereby diversifying life of rural communities. The picturesque Ukrainian village has a unique historical and architectural heritage, medical and recreational resources, original culture and way of life, unique landscapes, rich national traditions, opportunities to eat ecologically clean products and recreation in enchanting nature. That is why today rural tourism is becoming more widespread among tourists. This type of tourism proves that it is not only a type of recreation, but also an important factor in solving socio-economic problems of the village, one of the types of small business. The article considers the rural tourism as a promising direction of development of the tourism industry in Ukraine. It was analyzed the current state and features of rural tourism development in regions of Ukraine, which are attractive and favorable for recreation in rural areas. It was highlighted the main advantages of this type of recreation and the opportunities, which rural tourism opens for the rural population in each region of Ukraine. It is emphasized that rural tourism as an economic activity contributes to regional development and leads to the overall economic growth of the country. It is determined that rural tourism is a guarantor of stability and viability of rural areas, an important alternative for agriculture and a factor in the development of local communities.

Key words: rural tourism, rural area, region, tourist industry, rural estate, Ukraine.

Постановка проблеми. Незважаючи на велику частку сільських жителів (30,4% від загальної кількості населення України [1, с. 5]) та значний невикористаний туристичний потенціал, рівень розвитку сільських населених пунктів в Україні залишається досить низьким. Сьогодні соціально-економічна ситуація в українських селах далека від європейського рівня життя. Сільські громади стикаються з недостатнім фінансуванням, падінням рівня життя населення, дефіцитом транспортної, медичної та житлової інфраструктури у різних регіонах України.

Відпочинок у сільській місцевості є одним із перспективних напрямів відродження та розвитку сільських населених пунктів, адже сільський туризм поєднує у собі низку ресурсів, які здатні зробити відпочинок для туриста привабливим та незабутнім. Унікальними особливостями відпочинку

у сільській місцевості є: мальовничі ландшафти, автентична культура, місцева спадщина, альтернативний спосіб життя, гостинні господарі, харчування екологічно чистими продуктами, можливість вибрати на власний розсуд комплекс відпочинкових послуг (екскурсії, риболовля, збирання ягід і грибів, катання на конях, навчання вишивки або старовинним ремеслам тощо).

Варто зазначити, що Національною туристичною організацією України 2020 р. було проголошено роком сільського туризму. Саме цей вид туризму набирає все більше популярності у зв'язку з пандемією COVID-19, оскільки туристи почали цікавитися відпочинком у невеликих сільських садибах, які розташовані в екологічно чистій та мальовничій місцевості. Саме тому на сучасному етапі ринкових перетворень в Україні набуває дедалі більшої актуальності необхідність

формування напрямів регіонального розвитку сільського туризму як високорентабельної ланки туристичної індустрії та додаткового джерела поповнення особистих доходів громадян, місцевих і державного бюджетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідженню особливостей розвитку сільського туризму в Україні присвячено праці таких учених, як: Г.І. Гапоненко, А.Ю. Парфіненко, І.М. Шамара, Ю.В. Зінько, П.А. Горішевський, В.В. Васильєв, М.Й. Рутинський, О.А. Мельниченко, В.О. Шведун та ін. [2–5].

В опублікованих наукових працях, присвячених розвитку сільського туризму, недостатньо уваги приділено вивченню розвитку сільського туризму в регіонах України, адже в кожному регіоні існує низка важливих переваг та можливостей для організації та проведення відпочинку.

Метою дослідження є вивчення регіональних особливостей розвитку сільського туризму в регіонах України та узагальнення основних переваг цього виду відпочинку.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Різноманітні природні та рекреаційні ресурси у поєднанні з багатою культурно-історичною спадщиною, вигідним географічним положенням, розвинутою транспортною інфраструктурою, наявністю людських та матеріальних ресурсів створюють усі необхідні передумови для розвитку сільського туризму в Україні. Для вивчення перспектив розвитку сільського туризму в Україні необхідно детально проаналізувати регіональні особливості сільського туризму кожного регіону України.

Найбільш розвиненим у сфері надання послуг сільського туризму є **регіон Українських Карпат**, який розташований у межах чотирьох адміністративних областей: *Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької*. Особливостями цього регіону є мальовничі краєвиди, чисте гірське повітря, річки, ліси, безліч мінеральних джерел та історичних пам'яток. Самобутність природи Карпат та багата духовна спадщина приваблюють туристів, що, своєю чергою, заохочує сільське населення до розвитку сільського туризму.

У Закарпатській області сільські садиби розташовані у смт Воловець, с. Поляна, с. Ізки, с. Шаян, с. Яноші, с. Вишка, с. Ставне, с. Осій та ін. У с. Колочава Міжгірського району є ціле форе-леве господарство, а біля м. Хуст знаходиться відома в Україні ферма оленів [6].

У Івано-Франківській області послуги сільського туризму надають у смт Верховина, смт Ворохта, с. Криворівня, с. Татарів, с. Дземброня, с. Мислівка та ін. В області знаходиться незвичайне поселення для туристів, яке розташоване високо у горах, у с. Яворів Косівського району, – «Дідова хатчина», де відбуваються етнофестивалі, майстер-класи з ліжникарства, гончарства та різьби [6].

У Львівській області туристів приваблюють Сколівські Бескиди, старовинні замки та музеї, курорти, відомі не лише в Україні, а й за кордоном: Трускавець, Моршин, Східниця, Великий Любін, Немирів, Шкло. Сільські садиби розташовані у смт Славське, смт Шкло, с. Розлуч, с. Кривка, с. Орявчик, с. Нагірне, с. Гребенів, с. Волосянка, с. Ясениця Замкова та ін. Розвитку сільського туризму сприяє збереження духовної спадщини, фольклору, народних ремесел (ткацтва, вишивки, гаварецької кераміки) [6].

У Чернівецькій області вартим уваги туристів є одне із семи чудес України – Хотинська фортеця (фортеця XIII–XVIII ст. у місті Хотині на Дністрі). Послуги сільського туризму надають у садибах, які розташовані у смт Берегомет, смт Путила, с. Мошанець, с. Бернове, с. Макарівка, с. Вороновиця, с. Дністрівка, с. Бузовиця, с. Товарниці, с. Виженка, с. Нижні Станівці, с. Брусниця, с. Грозинці, с. Клішківці, с. Непоротово та ін. [7].

Багатоох туристів приваблює відпочинок на **Поліссі** (*Волинська, Рівненська та Житомирська області*). Особливості цього регіону – мальовничі краєвиди, краса озер та річок, історичні, архітектурні та природні пам'ятки.

Привабливими для відпочинку у Волинській області є Шацькі озера та озера Світязь, Кримне, Перемут та ін. Сільські садиби розташовані у смт Шацьк, с. Мельники, с. Світязь, с. Гаївка, с. Мовчанів, с. Комарово та ін. На території с. Рокині відтворено волинське село, яким воно було 200 років тому, з предметами побуту, будівлями під відкритим небом [8].

У Рівненській області сфера сільського туризму розвивається у смт Володимирець, с. Маринин, с. Більськ, с. Хотин, с. Прислuch (Хутір Минятин), с. Воронки, с. Антонівка, с. Малятин, с. Бочаниця, с. Хрінники, с. Великі Озера, с. Зелений Дуб, с. Кам'яне-Случанське та ін. Привабливими для відпочинку є околиці найбільшого в області Хрінницького водосховища. У різних куточках області власники сільських садіб надають туристам можливість попрацювати на пасіках, пройти курс фітооздоровлення [9].

Житомирська область має значний ресурсний потенціал для розвитку сільського туризму. Тут знаходяться природні об'єкти, аналогів яким немає в Україні та світі: Геологічний заказник «Камінне село», унікальні сосни «Урочища «Модрина», більш як 500-літні дуби «Урочища «Тригір'я», реліктова Азалія Понтійська [10, с. 127]. Цікавим місцем для проведення дозвілля є «Долина страусів» в с. Ясногород [6]. Послуги сільського туризму надають у с. Лісове, с. Кропивенка, с. Лагульськ, с. Городське, с. Кустин, с. Облітки, с. Рудня-Вороб'ївська, с. Гринівці, с. Сонячне, с. Тетерівка та ін.

Привабливим для відпочинку у сільській місцевості є **Поділля** (*Тернопільська, Хмельницька*

та Вінницька область). Мальовничі та різноманітні ландшафти цього регіону доповнює наявність на цій території більшої частини збережених до наших днів середньовічних замків, фортець та інших пам'яток історії та культури. Наявність спелеоб'єктів світового значення (печера Оптимістична) та значна закарстованість території сприяють розвитку пішохідного, водного, гірськолижного, сільського та спелеотуризму.

Тернопільська область позиціонується в Україні та за кордоном завдяки широко відомим брендам: «Замки Тернопілля», «Дністровський каньйон», «Печери Тернопільщини», «Борщівська вишиванка», «Урочище Червоногород», «Мальовнича Бережанщина», «Медобори», «Бучач і Пінзель», «Товтри запрошують». На території Бережанського району агросадиби входять у кластер «Мальовнича Бережанщина». Також на території області знаходиться багато печер, серед яких – найдовша гіпсова печера у світі – Оптимістична [11]. Сфера сільського туризму розвивається у смт Гусятин, смт Коропець, с. Жуків, с. Куряни, с. Козина, с. Лисичники, с. Нагіряни, с. Нирків, м. Збараж, с. Базаринці, с. Залужся, с. Чернихів, с. Кімната, с. Просівці, с. Малий Ходаків та ін.

У Хмельницькій області функціонують курортні території «Сатанів» та «Маків». Одними з найважливіших місць області є пам'ятка оборонної архітектури – заповідник Кам'янець-Подільський. До числа найбільш перспективних рекреаційних зон Хмельниччини входить Національний природний парк «Подільські Товтри». Значна частка місць для тимчасового проживання знаходиться у районі Дністровського каньйону, де розвиваються сільський та рекреаційний види туризму [12]. Сільські садиби розташовані у смт Гриців, с. Стригани, с. Миньківці, с. Радісне, с. Велика Слобідка, с. Устя, с. Руда, с. Межигір, с. Цвіклівці, с. Жовтневе, с. Гурщина, с. Кринцилів, с. Притулівка, с. Ленінське, с. Жабинці, с. Мала Побіянка та ін.

У Вінницькій області сільські садиби розташовані у с. Канава, с. Губник, с. Гармаки, с. Бернашівка, с. Буша, с. Ільківка, с. Северинівка, с. Гайове, с. Бернашівка, с. Перепеличчя та ін. Для туристів широко представлені народні промисли: гончарство, різьба по дереву, живопис, вишивка, лозоплетіння, теслярство, писанкарство, лялька-мотанка, каменотесний промисел, кераміка, флористика, гобелен, плетіння [13, с. 78].

Центральні області (Київська, Чернігівська, Черкаська, Полтавська, Дніпропетровська та Кіровоградська). На території регіону розміщена столиця України – Київ. Черкаська область – батьківщина Тараса Григоровича Шевченка. Кліматичні умови регіону оцінюються як комфортні для відпочинку та оздоровлення. Прирічкове розташування регіону сприяє розвитку водного та сільського туризму, круїзів по Дніпру, яхтингу.

У Київській області відомими сільськими садибами є «Калиновий куш» і «Вишневий сад» (с. Дмитренки), кемпінг MAZANKA (с. Сошників) в автентичному сільському стилі, де можна опанувати мистецтво вишивки і старовинних ремесел, погуляти лісами, відвідати Переяславські історичні пам'ятки, подивитися Затоплену Спасо-Преображенську (Гусенську) церкву. Цікавими для відпочинку є сільські садиби «Мальовниця» (с. Дибинці), де власноруч можна створити гончарні шедеври, та «Синиця» (с. Синиця) [14].

У Чернігівській області сільські садиби розташовані у смт Куликівка, смт Варва, с. Боромики, с. Олешня, с. Тростянець, с. Количівка, с. Сокиринці, с. Довга Гребля, с. Андріївка, с. Хаськи, с. Ковчин, с. Отрохи, с. Кам'янка, с. Кладьківка, с. Петрушівка, с. Стара Басань, с. Деснянське та ін. У с. Прохори створено ціле арт-поселення «Обирок», на території якого відбуваються різноманітні майстер-класи та етновиступи [6]. Вартим уваги туристів є Національний історико-культурний заповідник «Качанівка» (с. Качанівка) та комплекс відпочинку, який надає послуги «зеленого туризму», – «Соколинний хутір» (с. Петрушівка), розташований на березі річки Смош. Тут діє невеликий приватний музей, проводяться виступи кінного козацького театру, майстер-класи з ковальства, гончарства та ін. [15].

Унікальним куточком Черкаської області, який славиться своєю історією, вважається Чигиринщина. Послуги сільського туризму надають такі садиби: «Медовий сад» (с. Мельники), «Чарівна гончарня» (с. Боровиця), «Українська кухня «Холодний Яр» (с. Медведівка), «Ясний день» (с. Буда), «Картопляні розваги» (с. Головкивка), «Хата Отамана» (с. Мельники), «Дикий хутір» (с. Мельники) та спілка родових помість «Первоцвіт» (с. Івківці), де проводяться майстер-класи з молотіння снопів, ткацтва, виготовлення паперу, ляльки-мотанки тощо. На Звенигородщині для відпочинку є садиби, які знаходяться в с. Моринці, «Тарасові шляхи» та «Кобзарева колиска», де проводять екскурсії Тарасовими шляхами. На території Корсунь-Шевченківщини туристів готові прийняти такі садиби сільського туризму: «Райський куточок» (с. Квітки), «Мальва озерна» (с. Миколаївка), «А ми у двох» (с. Селище) та «Наталі» (с. Карашина) [16].

Одним із наймальовничіших та екологічно чистих регіонів України є Полтавська область. Відомими пам'ятками області є Гоголівські місця, зокрема знаменита Диканька і с. Великі Сорочинці, знане щорічним національним Сорочинським ярмарком. Також проводяться вже традиційні для регіону Решетилівські весни та Купальські гуляння на батьківщині М.В. Гоголя. Сільські садиби розташовані у с. Веселівка, с. Довгальовка, смт Велика Багачка, с. Березова Рудка тощо.

Курорти Полтавщини представлені чотирма санаторіями об'єднання «Миргородкурорт»: «Миргород», «Полтава», «Хорол» і «Березовий Гай» [17]. Місцева влада надає підтримку у створенні та популяризації об'єктів сільського туризму на території с. Більськ, с. Кривої руди, с. Пивихи, м. Кременчука, смт Нових Санжар [17, с. 24].

Дніпропетровська область славиться історією козацтва та петриківським розписом, який увійшов до списку Нематеріальної культурної спадщини людства ЮНЕСКО. Послуги сільського туризму надаються у с. Могилів, с. Гречане, с. Новоселівка, с. Піщанка, с. Славянка та ін. В Апостолівському районі знаходяться Токівський водоспад та «мертве озеро» серед кам'яного півострова, що є своєрідним місцем для паломників, які подорожують маршрутами сільського туризму і мають можливість створити скульптуру з каменю та мармуру. У Покровському районі розташований Дібрівський ліс та Щусове джерело. У Царичанському районі розроблені маршрути сільського туризму: гора Калитва – дніпровські Карпати, садиба Миколи Тягнирядна [18].

У Кіровоградській області привабливим для сільського відпочинку є дендропарк «Веселі Боковеньки», заповідник-музей «Хутір Надія», сільська садиба «Гайдамацька Січ», облаштована у козацькому стилі, та база відпочинку «На гачок», оформлена у традиційному українському стилі. Поблизу с. Завтурове знаходиться урочище Монастирище, яке порівнюють зі Стоунхенджем [19]. Сільські садиби розташовані у с. Карбівка, с. Підлісне, с. Цибулеве, с. Нововолодимирівка, с. Миколаївка, с. Веселі Боковеньки та ін.

Південні області (Одеська, Миколаївська, Херсонська, Запорізька та Автономна Республіка Крим) відомі мальовничими ландшафтами морського узбережжя та піщаними пляжами, неповторними краєвидами Дніпра, багатими запасами мінеральних вод та грязей, які використовуються для лікування та оздоровлення.

Сільська місцевість Одеської області багата цікавими місцями. У Тарутинському районі знаходиться найбільший у Європі комплекс із вирощування овець каракульської породи – «Фрумшика-Нова». На фермі можна жити в готельних номерах або гостьових будиночках у стилізованому мисливському, егерському і рибальському стилях. Цікавою для відпочинку є сімейна виноробня «Колоніст» у Болградському районі (с. Колодязне). У Любашівському районі на березі річки Кодима є затишна сільська садиба, де проходять турніри зі спортивного риболовства. Послуги сільського туризму надаються також у смт Татарбунари, смт Біляївка, с. Полянецьке, с. Вапнярка, с. Приморське, с. Шершенці, с. Нерубайське, с. Миколаївка та ін. [20].

У Миколаївській області сільські садиби розташовані у Березанському, Очаківському, Первомайському, Кривоозерському, Миколаївському районах. Серед туристів попитом користуються такі об'єкти: устрична ферма «Устриці Скіфії» (с. Червоноукраїнка), страусина ферма «Кременівський страус» (Веселинівський район), PRIVAT-комплекс риболовлі та відпочинку «Золота Підкова» (с. Кандибине), садиба сільського туризму «Ферма екзотичних тварин» (с. Виноградний Яр), ферма «Саванна» (с. Ставки). У селі Актове Вознесенського району можна відвідати унікальний Актовський каньйон, який входить до списку семи природних чудес України [21].

Широкий спектр послуг сільського туризму надають у Херсонській області. Сільські садиби розташовані у с. Григорівка, с. Облої, с. Іванівка та ін. У Таврійській лісостеповій зоні знаходиться унікальний історико-розважальний комплекс під назвою «Зелені хутори Таврії». Тут є музей та різноманітні майстерні з виготовлення монет, посуду з глини, мила, черепиці. Цікавими місцями також є: Кінбурнська коса (тут розташовані Аджигольський маяк, рожеві озера, древній Волижин ліс), Херсонський гранд-каньйон (Херсонські гори), Херсонські плавні, безлюдний острів Джарилгач [22].

Найбільш відвідуваними місцями у Запорізькій області є: Національний заповідник «Хортиця», Національний історико-археологічний заповідник «Кам'яна Могила», Василівський історико-архітектурний музей-заповідник «Садиба Попова». Основним курортно-рекреаційним ресурсом області є узбережжя Азовського моря, де у межах прибережної смуги формуються і розвиваються курортно-рекреаційні підрайони [23]. Сільські садиби розташовані у смт Мирне, с. Гусарка, с. Чкалове, с. Салтичія, с. Соснівка, с. Тамбовка, с. Оленівка та ін.

На розвиток сільського туризму в Автономній Республіці Крим значно вплинула Анексія Криму Російською Федерацією. У зв'язку із цим на тимчасово окупованій території цей вид туризму перебуває в незадовільному стані.

Східні області (Сумська, Харківська, Донецька і Луганська) багаті природно-рекреаційними ресурсами, історико-культурним, археологічним, архітектурним потенціалом та лісостеповими ландшафтами. Наявність багатих запасів мінеральних вод та грязей сприяють відвідуванню туристами цього регіону з метою оздоровлення. У зв'язку з проведенням спочатку Антитерористичної операції, а згодом Операції об'єднаних сил, які відбуваються на Сході України впродовж останніх років, сільський туризм у цьому регіоні перебуває у незадовільному стані [2, с. 39].

У Сумській області сільські садиби знаходяться у с. Зелена Роща, с. Бездрик, с. Верхня Сироватка, с. Старе Село та ін. Біля хутора Жовтневий у

Лебединському районі на вододілі річок Хорол та Груня розташований унікальний степовий заповідник Михайлівська цілина. Місто Тростянець зачаровує лісопарками, красивими околицями та старовинними будівлями. Увагу туристів привертає урочище «Нескучне», де посеред змішаного сосново-листяного лісу знаходяться три мальовничих озера. У селі Великий Бобрик, що в Краснопільському районі, розташована Воскресенська церква з триярусною дзвіницею і старовинним парком, а неподалік від села – стародавнє городище сіверян дев'ятого століття [24].

У Харківській області сільські садиби розташовані у с. Кантакузівка, с. Мечниково, с. Мала Данилівка, с. Хотімля, с. Зарожне, с. Коропове, с. Співаківка, с. Ордівка, с. Нижня Озеряна, с. Веселе та ін. У с. Мелихівка знаходиться хутір сільського туризму «Воронья слободка», а поблизу с. Парасковія – орнітологічний заказник «Чаплі». У с. Іванівка знаходиться база відпочинку «Виноград». Екосадиба «Ордівська слобода» – унікальний проєкт сільського туризму для нашої країни. Хутір будується з використанням старих українських технологій із місцевого будівельного матеріалу, а сучасні будівельні матеріали використовуються мінімально [2, с. 39–40].

Село Олександрополе Донецької області приваблює багатьох туристів. Воно розташоване поруч із регіональним ландшафтним парком Клебан-Бик, де щороку до Дня Незалежності проводять фестиваль української культури «Смолянський куліш». У цьому селі знаходиться сільська садиба Світлани Сазанської. У смт Ярова розташована «Ясіна дача» на межі з національним парком «Святі гори». Працюють сільські садиби також у с. Богородичне та с. Крива Лука [25].

У Луганській області унікальними об'єктами є заказник «Роздолянські ставки», загальнозоологічний заказник «Лісова перлина», ландшафтний заказник «Самсонівська заводь», Деркульський, Новоолександрівський і Лимарівський кінні заводи, урочище «Дубовий гай». Кожної весни на територіях сіл Макіївка, Невське, Нововодяне цвіте воронець (темно-червона квітка із смарагдовим тонким листям), що занесений до Червоної книги. Сватівський район відомий своєю археологічно-архітектурною та історико-культурною пам'яткою – Преображенськими крейдяними печерами [26].

У смт Біловодськ Луганської області розташована сільська садиба «Дім, закутаний у теплінь» – це автентичний український будинок із пічками та оригінальними розписами. У с. Зміївка знаходиться садиба «Медове джерело», де проводять екскурсії пасікою, майстер-класи з виготовлення свічок із натуральної вошни, екскурсії лісом та до місцевих джерел [25].

Із проведеного дослідження, яке стосується особливостей розвитку сільського туризму в

регіонах України, зважаючи на географічне положення, кліматичні умови, природні та рекреаційні ресурси, культурно-історичну спадщину, можемо виділити такі основні регіони розвитку сільського туризму в Україні: Карпатський, Поліський, Подільський, Центральний, Південний та Східний регіони.

Розглянувши детальніше стан розвитку сільського туризму як виду відпочинку з можливістю проведення дозвілля в приватній садибі сільського господаря у регіонах України, можна з упевненістю стверджувати, що розвиток сільського туризму й надалі відіграватиме важливу роль у відродженні економіки сільських територій усіх регіонів України, а комплексний вплив різноманітних чинників (історичних, географічних, етнографічних, культурних, екологічних, економічних, соціальних та ін.) сприятиме тому, що перспективи розвитку сільського туризму залишатимуться одними з найкращих. Майбутнє регіонів залежить також від ефективності регіонального управління та виваженої державної регіональної політики, яка повинна включати створення сприятливих законодавчих умов, залучення іноземних інвестицій, пільгове довгострокове кредитування власників садиб, поліпшення діяльності туристичних фірм щодо реклами сільських садиб тощо.

Висновки з проведеного дослідження. Україна володіє значним туристичним потенціалом. Сільський туризм – перспективний напрям розвитку туристичної галузі в усіх регіонах, що приваблюють туристів своїми природними особливостями та багатою історико-культурною спадщиною. Але водночас в кожному регіоні існує значний невикористаний людський та малоосвоєний рекреаційний потенціал для розвитку сфери сільського туризму, які можна ефективно використовувати в майбутньому у відпочинково-туристичних цілях. Для цього держава повинна стимулювати розвиток малого підприємництва у сфері організації відпочинку в селі та створити умови для всебічного заохочення населення до участі у розвитку сільського туризму.

Збережена століттями етнокультурна самобутність регіонів виступає ексклюзивною, міжнародно-туристичною, конкурентною перевагою, що дасть змогу Україні бути представленою серед основних осередків розвитку сільського туризму в Європі [27, с. 44].

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Статистичний збірник «Чисельність наявного населення України на 1 січня 2021 року». URL: <https://cutt.ly/UEA2BCF> (дата звернення: 16.09.2021).
2. Гапоненко Г.І., Парфіненко А.Ю., Шамара І.М. Сільський зелений туризм : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2020. 178 с.

3. Горішевський П., Васильєв В., Зінко Ю. Сільський зелений туризм: організація надання послуг гостинності. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2003. 148 с.

4. Рутинський М.Й., Зінко Ю.В. Сільський туризм: навчальний посібник. Київ: Знання, 2006. 271 с.

5. Мельниченко О.А., Шведун В.О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 153 с.

6. Відпустка в селі: Як зелений туризм в Україні отримав шанс для розвитку через пандемію коронавірусу. URL: <https://cutt.ly/jExHcs7> (дата звернення: 16.09.2021).

7. Зелений туризм. Офіційний портал Чернівецької міської ради. URL: <http://chernivtsy.eu/portal/10070> (дата звернення: 16.09.2021).

8. Зелений туризм на Волині. URL: <https://cutt.ly/qExHRqS> (дата звернення: 17.09.2021).

9. Зелений туризм. Рівненщина від А до Я. URL: <https://ogo.ua/rivnenschina/tourizm/greentourizm> (дата звернення: 17.09.2021).

10. Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2027 року. URL: <https://cutt.ly/nExHQBF> (дата звернення: 16.09.2021).

11. Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2021–2025 роки. URL: <http://te-rada.org/?id=300> (дата звернення: 17.09.2021).

12. Стратегія розвитку Хмельницької області на 2021–2027 роки. URL: <https://cutt.ly/MES72M6> (дата звернення: 17.09.2021).

13. Стратегія збалансованого регіонального розвитку Вінницької області на період до 2027 року. URL: [https://vinrada.gov.ua/-upload/files/7sklikannya/42pozasess/921\(1\).pdf](https://vinrada.gov.ua/-upload/files/7sklikannya/42pozasess/921(1).pdf) (дата звернення: 17.09.2021).

14. Були на селі: де поблизу Києва знайти зелені садиби для автентичного вікенду. URL: <https://cutt.ly/XEhNPbR> (дата звернення: 19.09.2021).

15. Чернігівщина туристична. URL: <https://chernivregion.travel/> (дата звернення: 19.09.2021).

16. Зелений туризм на Черкащині: від «Кобзареві коліски» до «Чарівної гончарні». URL: <https://cutt.ly/tExHANZ> (дата звернення: 19.09.2021).

17. Стратегії розвитку туризму та курортів у Полтавській області на 2019–2029 роки. URL: <https://cutt.ly/WES5rge> (дата звернення: 19.09.2021).

18. Розвиток сільського зеленого туризму на Дніпропетровщині. URL: <https://cutt.ly/PEXHTWM> (дата звернення: 17.09.2021).

19. Місця «зеленого» туризму в Кіровоградській області: де провести ековихідні. URL: <https://cutt.ly/AEXHUPn> (дата звернення: 17.09.2021).

20. Одеська область – море, степ і бессарабське повітря. URL: <https://cutt.ly/nExHSZE> (дата звернення: 19.09.2021).

21. Страусина ферма й унікальний каньйон: на Миколаївщині розвивається зелений туризм. URL: <https://cutt.ly/REXHDcQ> (дата звернення: 19.09.2021).

22. Зелений туризм в Херсоні і області: куди поїхати і де спокійно відпочити. URL: <https://khers-on.com/ua/blog/zeleniy-turizm> (дата звернення: 16.09.2021).

23. Стратегія регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року. URL: <https://cutt.ly/jES788t> (дата звернення: 18.09.2021).

24. Сумська область – степові простори, ліси і озера. URL: <https://cutt.ly/aExHku4> (дата звернення: 19.09.2021).

25. Не тільки море і гори. 6 садиб для зеленого туризму в Донецькій і Луганській областях. URL: <https://cutt.ly/4ExHHbv> (дата звернення: 16.09.2021).

26. Стратегія розвитку Луганської області на 2021–2027 роки. URL: <https://cutt.ly/TE5755k> (дата звернення: 18.09.2021).

27. Цимбалюк С.Я., Морозова І.В. Сільський туризм як перспективний напрям розвитку внутрішнього туризму. *Екологічні науки*. 2019. № 5(24). Т. 1. С. 41–45. URL: http://ir.nusta.edu.ua/-jspui/bitstream/doc/3718/1/3924_IR.pdf (дата звернення: 16.09.2021).

REFERENCES:

1. Statystychnyi zbirnyk «Chyselnist naiavnoho naselennia Ukrainy na 1 sichnia 2021 roku» [Statistical collection «The current population of Ukraine on January 1, 2021»]. Available at: <https://cutt.ly/UEA2BCF> (accessed 16 September 2021).

2. Haponenko H.I., Parfinenko A.Yu., Shamara I.M. (2020) *Silskyi zelenyi turyzm* [Rural green tourism]. Sumy: PF «Vydavnytstvo "Universytetska knyha"». (in Ukrainian)

3. Horishevskiy P., Vasyliiev V., Zinko Yu. (2003) *Silskyi zelenyi turyzm: orhanizatsiia nadannia posluh hostynnosti* [Rural green tourism: organization of hospitality services]. Ivano-Frankivsk: Misto NV. (in Ukrainian)

4. Rutynskiy M.I., Zinko Yu.V. (2006) *Silskyi turyzm* [Rural tourism]. Kyiv: Znannia. (in Ukrainian)

5. Melnychenko O.A., Shvedun V.O. (2017) *Osoblyvosti rozvytku industrii turyzmu v Ukraini* [Features of development of the tourism industry in Ukraine]. Kharkiv: NUTSZU. (in Ukrainian)

6. Vidpustka v seli: Yak zelenyi turyzm v Ukraini otrymav shans dlia rozvytku cherez pandemiiu koronavirusa [Holidays in the countryside: How green tourism in Ukraine got a chance to develop due to the coronavirus pandemic]. Available at: <https://cutt.ly/jExHcs7> (accessed 16 September 2021).

7. Zelenyi turyzm. Ofitsiyniy portal Chernivetskoï miskoi rady [Green tourism. Official portal of Chernivtsi City Council]. Available at: <http://chernivtsy.eu/portal/10070> (accessed 16 September 2021).

8. Zelenyi turyzm na Volyni [Green tourism in Volyn]. Available at: <https://cutt.ly/qExHRqS> (accessed 17 September 2021).

9. Zelenyi turyzm. Rivnenschyna vid A do Ya [Green tourism. Rivne region from A to Z]. Available at: <https://ogo.ua/rivnenschina/tourizm/greentourizm> (accessed 17 September 2021).

10. Stratehiia rozvytku Zhytomyrskoi oblasti na period do 2027 roku [Development strategy of Zhytomyr region for the period up to 2027]. Available at: <https://cutt.ly/nExHQBF> (accessed 16 September 2021).

11. Prohrama rozvytku turyzmu v Ternopilskii oblasti na 2021-2025 roky [Tourism development program in Ternopil region for 2021–2025]. Available at: <http://te-rada.org/?id=300> (accessed 17 September 2021).

12. Stratehiia rozvytku Khmelnytskoi oblasti na 2021–2027 roky [Development strategy of Khmelnytsky

region for 2021–2027]. Available at: <https://cutt.ly/MES72M6> (accessed 17 September 2021).

13. Stratehiia zbalansovanoho rehionalnoho rozvytku Vinnytskoi oblasti na period do 2027 roku [Strategy of balanced regional development of Vinnytsia region for the period up to 2027]. Available at: [https://vinrada.gov.ua/-upload/files/7sklikannya/42pozases/921\(1\).pdf](https://vinrada.gov.ua/-upload/files/7sklikannya/42pozases/921(1).pdf) (accessed 17 September 2021).

14. Buly na seli: de poblyzu Kyieva znaity zeleni sadyby dlia avtentychnoho vikendu [Were in the countryside: where to find green homesteads near Kyiv for an authentic weekend]. Available at: <https://cutt.ly/XExHPbR> (accessed 19 September 2021).

15. Chernihivshchyna turystychna [Chernihiv region is tourist]. Available at: <https://chernihivregion.travel/> (accessed 19 September 2021).

16. Zelenyi turizm na Cherkashchyni: vid “Kobzarevoi kolysky” do “Charivnoi honcharni” [Green tourism in Cherkasy region: from “Kobzar's cradle” to “Magic pottery”]. Available at: <https://cutt.ly/tExHANZ> (accessed 19 September 2021).

17. Stratehii rozvytku turyzmu ta kurortiv u Poltavskii oblasti na 2019 – 2029 roky [Strategies for the development of tourism and resorts in the Poltava region for 2019–2029]. Available at: <https://cutt.ly/WES5rge> (accessed 19 September 2021).

18. Rozvytok silskoho zelenoho turyzmu na Dnipropetrovshchyni [Development of rural green tourism in Dnipropetrovsk region]. Available at: <https://cutt.ly/PEXHTWM> (accessed 17 September 2021).

19. Mistsia “zelenoho” turyzmu v Kirovohradskii oblasti: de provesty eko vykhidni [Places of “green” tourism in the Kirovograd region: where to spend an eco weekend]. Available at: <https://cutt.ly/AExHUPn> (accessed 17 September 2021).

20. Odeska oblast – more, step i bessarabske povitria [Odessa region – the sea, steppe and Bessarabian

air]. Available at: <https://cutt.ly/nExHSZE> (accessed 19 September 2021).

21. Strausyna ferma y unikalnyi kanion: na Mykolaivshchyni rozvyvaietsia zelenyi turizm [Ostrich farm and a unique canyon: green tourism is developing in Mykolaiv region]. Available at: URL: <https://cutt.ly/RExHDCq> (accessed 19 September 2021).

22. Zelenyi turizm v Khersoni i oblasti: kudy poikhaty i de spokoiino vidpochyty [Green tourism in Kherson and the region: where to go and where to relax]. Available at: <https://khers-on.com/ua/blog/zeleniy-turizm> (accessed 16 September 2021).

23. Stratehiia rehionalnoho rozvytku Zaporizkoi oblasti na period do 2027 roku. [Strategy of regional development of Zaporizhia region for the period up to 2027]. Available at: <https://cutt.ly/jES788t> (accessed 18 September 2021).

24. Sumska oblast – stepovi prostory, lisy i ozera [Sumy region – steppe spaces, forests and lakes]. Available at: <https://cutt.ly/aExHKu4> (accessed 19 September 2021).

25. Ne tilky more i hory. 6 sadyb dlia zelenoho turizmu v Donetskii i Luhanskii oblastiakh [Not only the sea and mountains. 6 farmsteads for green tourism in Donetsk and Luhansk regions]. Available at: <https://cutt.ly/4ExHHbv> (accessed 16 September 2021).

26. Stratehiia rozvytku Luhanskoi oblasti na 2021–2027 roky [Development strategy of Luhansk region for 2021–2027]. Available at: <https://cutt.ly/TE5755k> (accessed 18 September 2021).

27. Tsymbaliuk S.Ya., Morozova I.V. (2019) Silskyi turizm yak perspektyvnyi napriam rozvytku vnutrishnoho turyzmu [Rural tourism as a promising area of domestic tourism]. *Ekolohichni nauky. Naukovo-praktychnyi zhurnal*, vol. 5, no. 24, pp. 41–45. Available at: http://ir.nusta.edu.ua/-jspui/bitstream/doc/3718/1/3924_IR.pdf (accessed 16 September 2021).